

Výsledky spolupráce Výskumného ústavu potravinárskeho v RVHP v rokoch 1966-70 a ďalšia činnosť v rokoch 1971-75

Результаты сотрудничества Научно-исследовательского института
пищевой промышленности в СЭВ в 1966—1970 годах и дальнейшая
деятельность в 1971—75 годах.

Results of the co-operation of the Research Institute for food in the
CMEA [Council of Mutual Economic Aid] in the years 1966-70 and
further activities in the years 1971-1975

Š. BURÁK

V uplynulej päťročnici, v rokoch 1966-70, bol Výskumný ústav potravinársky SPA v Bratislave (ďalej ústav) zapojený do koordinovanej mnohostrannej spolupráce v RVHP problematikou

- a) sublimačného sušenia (lyofilizáciou potravín),
- b) nových metód zmrazovania potravín,
- c) využitia ionizačného žiarenia v potravinárskom priemysle.

1. Sublimačné sušenie potravín ako nová konzervačná metóda sa riešila v ústave od roku 1961. V roku 1964 sa rozhodnutím Stálej delegácie ČSSR pre potravinársky priemysel v RVHP zapojila cestou ústavu do mnohostrannej koordinácie v pláne vedecko-výskumných prác v RVHP. Ústav bol koordinátorom a hlavným pracoviskom štátnej výskumnej úlohy v ČSSR a touto úlohou ako prvou vstúpil do spolupráce v RVHP vo vedecko-výskumnej téme 3. 9. 2. „Vypracovanie optimálnej techniky a technológie sublimačného sušenia“, od roku 1966 číslo témy 2. 1. „Vypracovanie optimálnej techniky a technológie sublimačného sušenia potravín“, ktorú koordinovala NDR cestou Výskumného ústavu chladiarenského v Magdeburgu až do roku 1967. Posledná konzultácia sa však uskutočnila až v marci 1969 v Bratislave.

Spolupráca priniesla pozitívne výsledky už v priebehu riešenia, najmä na úseku výskumu základných problémov enzymologických a mikrobiologických, na ktorých mal účasť v značnej miere Výskumný ústav potravinársky, najmä vypracovaním noriem, ktoré využili ostatní účastníci. Podobne sa využili čs. výsledky z úseku obalovej techniky. Z mnohostrannej spolupráce vyplynuli dobré výsledky v oblasti technologického výskumu, najmä vypracovaním technológie hotových jedál pre sublimačné sušenie a podkladov pre projekt komorovej sušiarne, kde spolupracoval ústav najmä s NDR a ZSSR.

Nedostatkom pri spolupráci sa javila nekoordinovanosť tejto témy medzi Stálou komisiou pre potravinársky priemysel a Stálou komisiou pre strojárstvo, čo sa odrážalo v ťažkostiach pri zabezpečovaní výroby výrobného zariadenia na sublimačné sušenie potravín.

2. V roku 1966 bol do mnohostrannej koordinovanej spolupráce zapojený výskum nových metód zmrazovania potravín vo vedecko-výskumnej téme 7. 1. „Štúdium možnosti a vypracovanie nových metód zmrazovania potravín“, ktorú Ústav riešil, resp. rieši až do roku 1972 v rámci samostatnej hlavnej úlohy „Nové formy konzervovania potravín“ G-0-29-66/2 teraz S-11-529-004/2. Ako koordináčne a hlavné pracovisko v ČSSR bol Ústav poverený koordináciou v RVHP. Do riešenia témy sa zapojili: BLR, MLR, NDR, PLR, RSR a ZSSR.

Záverečnou správou za roky 1966-70, ktorú vypracoval Ústav ako koordináčne pracovisko, sa ukončilo riešenie problematiky a na 14. zasadení Stálej pracovnej skupiny pre koordináciu vedecko-výskumných prác v oblasti potravinárstva v roku 1971 bola prijatá Informácia o vykonaných prácach v koordinovanej téme 7. 1. a Projekt uznesenia pre Stálu komisiu pre potravinársky priemysel o výsledkoch dosiahnutých pri riešení témy 7. 1. Zúčastnené krajiny dostali touto cestou syntetickú informáciu o výsledkoch riešenia, ktoré môže potravinársky priemysel, prípadne iné odvetvia národného hospodárstva prísl. krajiny využiť. V návrhu „Úznesení pre Stálu komisiu“ boli výsledky navrhnuté na prijatie a schválenie ukončenia témy.

3. V rokoch 1966—1970 riešil ústav zo samostatnej hlavnej úlohy RP 52 „Výskum rádioizotopov a ionizačného žiarenia v potravinárskom priemysle“ čiastkovú úlohu č. 3 „Výskum a využitie ionizujúceho žiarenia v kombinácii s teplom pri úchove baleného mäsa“. Aj touto problematikou sa zapojil do mnohostrannej spolupráce v RVHP. V ČSSR bol koordináciou poverený Výskumný ústav potravinárskeho priemyslu ČAZ v Prahe. Mnohostranná spolupráca prebiehala v téme 3. 1. „Vypracovanie metódy ožarovania potravinárskych produktov ionizujúcim žiarením v kombinácii s rozličnými spôsobmi konzervovania za účelom maximálneho uchovania biologických a organoleptických vlastností konzervovaných potravinárskych produktov“, ktorú koordinoval ZSSR a ďalšími účastníkmi bola BLR a MLR.

Výsledky spolupráce sa prejavili najmä v preberaní poznatkov a výsledkov, overovaní vlastných prác a postupov, získaní vedeckých a odborných prehľadov vrátane informácií o zdrojoch žiarenia a ich aplikáčného využitia.

Plán spolupráce na roky 1971-75

V pláne na roky 1971-75 sa spolupráca v RVHP rozšírila o dva nové výskumné problémy, a to v oblasti úchovy potravinárskych výrobkov a v oblasti hodnotenia akosti potravinárskych výrobkov. V ďalších dvoch témach ide o problematiku už riešenú a koordinovanú v uplynulej päťročnici, avšak s iným zameraním. V oblasti zmrazovania potravín sa bude riešiť hľadisko zariadení na nové spôsoby zmrazovania a v oblasti využitia ionizačného žiarenia z hľadiska predĺženia času skladovania výrobkov.

Ústav je poverený koordináciou v RVHP v dvoch témach, a to v téme 2. 1. a 4. 3.

Prehľad a názvy tém:

Téma 2. 1. „Výskum skúšobných vzorov aparátov na zmrazovanie fluidizačnou metódou a tekutými plynmi, rozpracovanie doporučení na ich priemyselné využitie a taktiež rozpracovanie nových metód defrostácie zmrazených výrobkov a zariadení na defrostáciu“.

Na tejto téme sú do mnohostrannej spolupráce zapojené tieto krajiny: BLR, MLR, NDR, PLR, RSR a ZSSR, vrátane koordinátorskej krajiny ČSSR.

Téma 4. 3. „Vypracovanie nových unifikovaných metód hodnotenia akosti potravinárskych výrobkov“. Účastníci riešenia tejto témy sú krajiny: BLR, MLR, PLR, MoLR, ZSSR a RSR.

Téma 1. 6. „Vypracovanie najracionálnejších spôsobov skladovania potravinárskych výrobkov“, ktorú koordinuje ZSSR. Do riešenia je zapojená aj BLR.

Téma 2. 2. „Výskum technológie využitia ionizačného žiarenia na opracovanie potravín s cieľom predĺženia času ich skladovania a intenzifikácie technologických procesov“. Koordináciou je poverený ZSSR a na spolupráci sa zúčastňuje ďalej BLR, MLR. V ČSSR je koordináciou tejto témy poverený Výskumný ústav potravinárskeho priemyslu ČAZ Praha.

Predpokladáme, že v priebehu ďalších rokov sa spolupráca ústavu s krajinami RVHP ďalej upevní a novými formami posilní medzinárodnú socialistickú integráciu v rámci výskumu a využitia výsledkov v prospech zúčastnených krajín.